

Znak:GOK.6232.32.2019

Analiza stanu gospodarki
odpadami komunalnymi
na terenie Gminy Białaczów
za 2018 rok

Białaczów - kwiecień 2019 r.

I. Wprowadzenie

1. Cel oraz podstawa prawna sporządzenia Analizy

Jednym z zadań gminy jest dokonywanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Analizę sporządzono na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 10, art. 9tb ustawy z dnia 13 września 1996 r., o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1454 ze zm.), gdzie określony został wymagany zakres takiej analizy.

Analiza ma na celu ocenę możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, a także określenie potrzeb inwestycyjnych, kosztów systemu gospodarki odpadami komunalnymi, kosztów związanych z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych. Przedmiotowa analiza ma również dostarczyć informacji o liczbie mieszkańców, liczbie właścicieli nieruchomości, którzy nie wykonują obowiązków określonych w ustawie, oraz ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy. Przeprowadzona analiza częściowo pokrywa się z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, sporządzonym przez gminę, na podstawie art. 9q cyt. ustawy, przedkładanym Marszałkowi Województwa oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.

II. Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie Gminy Białaczów

1. Zagadnienia ogólne

Rok 2018 był kontynuacją przejętych na mocy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1454 ze zm.), obowiązków w zakresie organizowania systemu odbioru odpadów komunalnych z terenu gminy oraz ich zagospodarowania. W ramach realizacji zadań własnych Gmina Białaczów ogłosiła w 2016 r. przetarg nieograniczony na odbiór i zagospodarowanie stałych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych jak i nieruchomości niezamieszkałych takich jak: szkoły, budynki urzędów organu samorządu terytorialnego, świetlice wiejskie, a także z nieruchomości na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku.

Wynikiem ogłoszonego przetargu było wyłonienie Wykonawcy usługi – **PGK Sp. z o. o. w Opocznie, z siedzibą ul. Krótka 1, 26-300 Opoczno** z którym Gmina Białaczów podpisała umowę obejmującą okres od 12.01.2017 r. do 31.12.2018 r. W ramach umowy Wykonawca zobowiązany był odbierać sprzed nieruchomości każdą ilość wytworzonych odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów komunalnych gromadzonych selektywnie takich jak: papier, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, szkło.

Odbiór odpadów sprzed nieruchomości realizowany był zgodnie z uzgodnionym z Gminą Białaczów harmonogramem:

- odpady zmieszane z częstotliwością 1 raz w miesiącu w każdej ilości np. poprzez wystawianie zmieszanych odpadów w zakupionych we własnym zakresie workach koloru czarnego,
- odpady gromadzone w sposób selektywny z częstotliwością dwumiesięczną z tym, że w miesiącach: czerwiec, lipiec, sierpień, odbiór tych odpadów odbywał się z częstotliwością 1 raz w miesiącu.

Segregacja odpadów komunalnych na nieruchomościach zamieszkałych, nieruchomościach na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomościach wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe jedynie przez część roku polegała na umieszczaniu odpadów w otrzymanych pojemnikach:

- szkła w pojemniku zielonym,
- papieru i tektury, plastiku, opakowań wielomateriałowych, metalu w pojemniku niebieskim.

W przypadku wspólnot mieszkaniowych i nieruchomości niezamieszkałych z których uiszczana jest opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, odpady plastiku były gromadzone oddzielnie od papieru i tektury w dodatkowych pojemnikach o pojemnościach: 120 l, 240 l, i 1100 l w zależności od wymaganych minimalnych pojemności pojemników ustalonych w przyjętym Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Białaczów.

Mieszkańcom udostępniano także worki na dodatkowe ilości odpadów segregowanych. Worki te przydzielano w 2018 r. właścicielom nieruchomości deklarującym zamieszkanie na nieruchomości przez więcej niż 2 osoby. Do terminowego wykonywania usługi dostarczania dodatkowych worków na odpady zobowiązany został na podstawie podpisanej umowy z gminą Wykonawca usługi odbioru i zagospodarowania stałych odpadów komunalnych.

Właściciele nieruchomości, na które Wykonawca usługi nie dostarczał worków mogli wystawiać przed nieruchomością posegregowane odpady komunalne w dodatkowych workach zakupionych we własnym zakresie. Możliwość zastosowania takiego rozwiązania została

zapewniona poprzez umieszczenie przez Gminę Białaczów w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ) odpowiednich zapisów wiążących strony umowy.

Ponadto odpady wielkogabarytowe, opony i elektroodpady odbierane były także sprzed nieruchomości uiszczających opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz Gminy Białaczów raz w roku w miesiącu wrześniu. Dodatkowo mieszkańcy mogli oddawać leki i opakowania po nich w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych lub w punktach aptecznych i lecznicy dla zwierząt, a baterie i akumulatory małowabarytowe o kodzie 20 01 34 w szkołach podstawowych, Gimnazjum w Białaczowie oraz w budynku Urzędu Gminy.

Na terenie Gminy Białaczów przyjęto, że w 2018 r. odbiór odpadów: wielkogabarytowych w tym mebli, opon, elektroodpadów, odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz ulegających biodegradacji w tym odpadów zielonych, będzie w sposób systematyczny realizowany przez Wykonawcę usługi raz na kwartał w godz. od 8⁰⁰ do 14⁰⁰ w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych umiejscowionym przy Oczyszczalni Ścieków w Białaczowie.

W 2018 r. nadal obowiązywały limity wagowe odbioru odpadów zarówno bezpośrednio (sprzed nieruchomości) od właścicieli nieruchomości uiszczających opłatę za gospodarowanie odpadami na rzecz Gminy Białaczów dotyczące odpadów: wielkogabarytowych i mebli, zużytych opon, a także w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, w którym oprócz w/w dodatkowe limity dotyczyły odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz odpadów zielonych, co ma na celu zracjonalizowanie kosztu ich odbioru.

2. Źródła powstawania odpadów komunalnych

W ustawie o odpadach, odpady komunalne zostały zdefiniowane jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Dodaje się ponadto, że zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszonymi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości.

Na terenie Gminy Białaczów źródłami powstawania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe oraz obiekty użyteczności publicznej, mikro przedsiębiorstwa (sektor gospodarczy, handel, usługi, itp.).

3. Liczba mieszkańców

Na dzień 31.12.2018 r., liczba osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy według danych z Ewidencji Ludności wyniosła 5820 osób, natomiast liczba mieszkańców gminy na podstawie złożonych deklaracji na dzień 31.12.2018 r., wyniosła - 4886 osób oraz 83 nieruchomości na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe wykorzystywanych jedynie przez część roku.

Różnica w liczbie mieszkańców zameldowanych a wykazanych w złożonych deklaracjach wynika m.in. z faktu podejmowania nauki poza miejscem stałego meldunku przez wielu uczniów i studentów. Analogiczna sytuacja występuje wśród osób czynnych zawodowo, którzy ze względu na wykonywaną pracę przebywają poza terenem gminy zarówno w kraju jak i za granicą. Właściciele nieruchomości unikają także zgłaszania nowonarodzonych mieszkańców gminy i osób wydeklarowanych z zamieszkania na nieruchomościach, a po powrotach, ponownie na nich zamieszkujących.

4. Dane dotyczące liczby właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1

Na terenie Gminy Białaczów w 2018 roku nie wydano decyzji administracyjnych wobec właścicieli nieruchomości o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

5. Ilości odpadów wytwarzanych na terenie Gminy

Na podstawie sprawozdań otrzymywanych za 2018 r. ustalono, że z terenu Gminy Białaczów **PGK Sp. z o. o. w Opcznie** odebrało odpady komunalne z nieruchomości zamieszkałych, nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe wykorzystywanych jedynie przez część roku oraz nieruchomości niezamieszkałych w ilości przedstawionej w poniższej tabeli.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa w [Mg]
15 01 07	Opakowania ze szkła	65,380
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	25,180

15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	45,120
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	18,960
16 01 03	Zużyte opony	3,280
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	2,000
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	637,540
Suma		797,460

Pozostałe podmioty wpisane do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Białaczów według otrzymanych sprawozdań nie odebrały odpadów komunalnych z terenu gminy.

6. Poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji określającym poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposób obliczania poziomu ograniczenia masy tych odpadów, dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2018 r. w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. wynosi – 40 %.

Poziom ten nie został przekroczony przez Gminę Białaczów gdyż wyniósł – 37,86 %.

7. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów, Gmina Białaczów obowiązana jest osiągnąć dla odpadów typu: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło, pochodzących z jej terenu odpowiedni dla danego roku poziom ich recyklingu i przygotowania do ponownego użycia. Wskaźnik ten na 2018 r. określony został na minimalnym poziomie – 30 %. Gmina Białaczów dla wskazanych odpadów uzyskała wskaźnik

– 21,24 %, świadczący o niewypełnieniu nałożonego obowiązku. Do wyliczeń wymienionego wskaźnika przyjęto dane pochodzące od odbiorców odpadów, dane o składzie morfologicznym odpadów ujęte w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami, dane o masie wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie województwa (dane za 2017 r.) oraz dane dotyczące liczby mieszkańców ze złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Przy wyliczeniu w/w wskaźnika poziomu odzysku i recyklingu, nie zostały doliczone ilości odpadu typu metal przekazane z nieruchomości położonych w Gminie Białaczów podmiotom zbierającym tego rodzaju odpady, ze względu na brak danych od tych podmiotów. Należy również zaznaczyć, że obecnie na terenie Gminy Białaczów podmioty te nie występują, natomiast działalność tego typu prowadzona jest na obszarze sąsiednich gmin i zapewne znaczna ilość mieszkańców korzysta z możliwości sprzedaży odpadów metali co wpływa na ilość ich odbioru przez firmę odbierającą odpady komunalne w ramach podpisanej umowy z Gminą Białaczów.

III. Ocena możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

1. Możliwość przetwarzania odpadów komunalnych

Na terenie Gminy Białaczów nie ma możliwości zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych. Ich zagospodarowanie w ramach umowy realizuje **PGK Sp. z o. o. w Opocznie**, która zobowiązana została do przekazywania odebranych zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania wyłącznie do uprawnionych Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych wyznaczonych dla regionu III w województwie łódzkim, w skład którego zaliczony został teren Gminy Białaczów. Z otrzymanych sprawozdań i danych z Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych wynika, że zmieszane odpady komunalne odebrane z terenu Gminy Białaczów w miesiącach styczeń - grudzień 2018 r. trafiły do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych funkcjonującej w miejscowości Różanna gm. Opoczno w ilości 637,540 [Mg]. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w miejscowości Różanna w 2018 r. przyjmował także odebrane z tereny Gminy Białaczów odpady komunalne selektywnie zebrane, za wyjątkiem odpadów ulegających biodegradacji, które w ilości 2,310 [Mg] trafiły do uprawnionej do przyjmowania tego typu odpadów Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w m. Pukinin gm. Rawa Mazowiecka.

2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Na terenie Gminy Białaczów w 2018 r. funkcjonował raz na kwartał w godz. od 8⁰⁰ do 14⁰⁰ Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, do którego mieszkańcy gminy i właściciele nieruchomości uiszczający opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy mogli przekazywać posegregowane odpady komunalne: wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady zielone, a także odpady niebezpieczne pochodzące z gospodarstw domowych. Punkt ten funkcjonował przy Oczyszczalni Ścieków w Białaczowie. Odpady z „PSZOK” w 2018 r. odbierało PGK Sp. z o. o. w Opocznie. W przyszłości punkt wymagać będzie doposażenia, zarówno w celu podniesienia jakości świadczonych usług, a także zwiększenia możliwości dokładnej ewidencji odpadów. W „PSZOK” w 2018 r. zaewidencjonowano odpady w rodzajach i ilościach wskazanych w tabeli poniżej.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Masa w [Mg]
16 01 03	Zużyte opony	1,200
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	0,096
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,773
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	0,310
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	7,460
SUMA		9,839

IV. Koszty poniesione w związku z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.

Koszty funkcjonowania systemu:

- koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w 2018 r., wyniosły: 360 348,30 zł,
- koszty związane z obsługą administracyjną systemu w 2018 r., wyniosły: 45 971,66 zł.

Z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gmina Białaczów uzyskała w 2018 r., łączną kwotę – 376 571,20 zł.

V. Podsumowanie

Rok 2018 objęty przedmiotową Analizą, to rok, w którym Gmina Białaczów ponownie dokonała korekt w aktach prawa miejscowego, regulujących zagadnienia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Białaczów przygotowując się do wprowadzenia od 2019 r. zmian, które na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów przewidują oddzielne gromadzenia odpadów papieru i plastiku oraz rozdzielne gromadzenie odpadów zmieszanych i odpadów ulegających biodegradacji w pojemnikach lub workach o określonej kolorystyce. Dotychczas zmian tych nie wprowadzono ze względu na zawarty w rozporządzeniu okres przejściowy związany z podpisaniem umowy z Wykonawcą usługi, która obowiązywała także w 2018 r.

Pozostali właściciele nieruchomości niezamieszkałych obowiązani są podpisać indywidualne umowy z podmiotem wpisanym do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Białaczów według własnych potrzeb z zachowaniem wymogów określonych w w/w aktach.

Priorytetowym celem Gminy w najbliższych latach jest podnoszenie świadomości ekologicznej wśród właścicieli nieruchomości i ich mieszkańców, w tym prowadzenia właściwej segregacji odpadów „u źródła”, ograniczania ich powstawania, zagospodarowania odpadów biodegradowalnych we własnym zakresie, przekazywania elektroodpadów i innych odpadów niebezpiecznych do uprawnionych podmiotów je odbierających w tym min. do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, w celu stworzenia możliwości ich dalszego zagospodarowania i uzyskania jak najwyższych poziomów ich odzysku i recyklingu.

Koniecznym wymogiem jest także ciągle uszczelnianie zorganizowanego przez gminę systemu odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości poprzez kontrolowanie właścicieli nieruchomości, prowadzenie kampanii uświadamiających związek pomiędzy właściwą segregacją odpadów a osiąganiem przez gminę rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów, wpajanie zasady nie spalania odpadów typu papier, plastik, a także bieżąca likwidacja ujawnianych dzikich wysypisk odpadów oraz wdrażanie pomocy ze strony gminy (zachęt ekonomicznych) dla właścicieli nieruchomości, którzy zamierzają prowadzić na swoich nieruchomościach politykę ekologiczną.

Znaczącym problemem w skali gminy staje się zahamowanie w najbliższych latach wzrostu kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów bez pogorszenia standardów wykonywania tej usługi przez podmiot zewnętrzny obsługujący gminę. Wzrost kosztów odbioru i wyposażenia

mieszkańców w dodatkowe pojemniki przy znacznej migracji mieszkańców do miast i za granicę kraju, a także znaczna liczba zgonów w gminie może spowodować zmniejszenie przychodów gminy z uzyskiwanej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, przy jednoczesnym wzroście kosztów odbioru odpadów ze względu na wzrost kosztów pracy, paliwa, inwestycji w infrastrukturę zakładów przetwarzających odpady oraz kosztów związanych z tzw. opłatą Marszałkowską, która dotyczy umieszczania odpadów na składowiskach.

Położenie Gminy Białaczów na krańcu województwa łódzkiego i tym samym krańcu regionu III gospodarki odpadami ogranicza także możliwość konkurencji między podmiotami chcącymi świadczyć usługi tego typu. Dodatkowo wzrost udziału nieruchomości zamieszkałych przez jedną i dwie osoby (przeważnie starsze w wieku emerytalnym i rentowym) o niskich dochodach, powoduje, że znaczącym wyzwaniem na najbliższe lata stanie się osiągnięcie wymaganych od gmin poziomów odzysku i recyklingu poszczególnych frakcji odpadów. Innym negatywnym czynnikiem odbijającym się na osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu odpadów plastiku, szkła, metalu i papieru są przyzwyczajenia mieszkańców którzy używają odpadu papieru i tektury jako podpałki w paleniskach domowych lub traktują te odpady jako dodatkowe paliwo energetyczne do ogrzewania. Wskazany obszar gospodarki odpadami dotyczący odzysku i recyklingu odpadów może stać się kolejnym czynnikiem kosztotwórczym co po jego przełożeniu na firmę odbierającą odpady, dodatkowo może podnieść koszt świadczonej usługi, która w ocenie znacznej części mieszkańców jest już znacznym obciążeniem budżetów domowych.

Opracował: Marcin Prusek - Podinspektor